

Hur vanliga är ätstörningar?

Frågan om hur vanligt det är med ätstörningar är inte lätt att besvara. Epidemiologiska studier ger varierande svar. Detta beror dels på att det finns varierande definitioner av ätstörningar, och dels på att de kriterier som är någorlunda accepterade som definitioner av ätstörningar (DSM kriterierna) har förändrats på väsentliga punkter under åren. Detta gör det svårt att jämföra vetenskapliga studier över tid. De säkraste epidemiologiska kunskaperna finns i förhållande till anorexia nervosa, den ätstörning som har undersökts längst. Kunskaper kring förekomsten av bulimia nervosa och så kallade atypiska ätstörningar (ätstörning UNS) är inte lika säkra. Ett annat problem som finns gäller forskningsmetoderna. Många epidemiologiska studier använder enbart frågeformulär, som oftast visar relativt höga siffror. Siffrorna brukar sjunka markant när direkta undersökningsmetoder används som intervjuer eller registerdata.

Om hänsyn tas till forskningens begränsningar och samtidigt en sammanfattning av det rådande kunskapsläget görs, då kan först sägas att ätstörningar inte är jämnt fördelade över befolkningen. Könsfördelningen är mycket snäv. Oftast drabbas tonårsflickor och unga kvinnor. Cirka tio procent av fallen med anorexia nervosa tycks vara pojkar eller unga män. Procenttalen av bulimia nervosa och atypiska ätstörningar som utgörs av pojkar och män är mycket svårt att uppskatta, även om vissa studier och kliniska rapporter antyder att det kan finnas ett ökande förekomst av ätstörningar bland just pojkar och unga män. När det gäller hetsättningsstörning har det uppskattats att cirka 30 procent av fallen är män.

De studier som finns visar oftast att anorexia nervosa förekommer kring en procent av flickor och unga kvinnor i riskåldern 13 till 30 år. En studie från Göteborg av Råstam och Gillberg (1989) som använde tillväxtkurvor från skolhälsovården som utgångspunkt, gav en förekomst på 0,94 procent bland flickor i

17-årsåldern och knappt 0,1 procent bland pojkar. När det gäller bulimia nervosa är förekomsten förmodligen något högre, cirka två procent av flickor och unga kvinnor i riskåldern 13 till 30 år. Anorexia nervosa brukar vara vanligare än bulimia nervosa bland tonåringar, medan bulimia nervosa är vanligare än anorexia nervosa efter tonårsperioden. Förekomsten av atypiska ätstörningar är förmodligen minst lika vanliga som anorexia nervosa och bulimia nervosa tillsammans. Om dessa siffror tillämpas i förhållande till befolkningsstatistiken för 2005 skulle detta betyda att det förmodligen finns i Sverige idag cirka 10 000 i riskåldern (13 till 30 år) som uppfyller diagnostiska kriterier för anorexia nervosa, 20 000 som uppfyller kriterier för bulimia nervosa, och 30 000 som skulle klassificeras som ätstörning UNS. Eller totalt 60 000 flickor och unga kvinnor som lider av en ätstörning. Om även män samt yngre flickor och äldre kvinnor läggs till hamnar siffran förmodligen runt 100 000 personer i Sverige. Denna senare siffra är dock att betrakta som osäker.

Det hävdas ofta att förekomsten av anorexia har ökat under senare tid. Slutsatsen av den forskning som finns är dock att förekomsten av anorexia nervosa har varit relativt konstant åtminstone under de senaste 30 åren. Det finns emellertid indikationer som talar för en ökning över tid när det gäller bulimia nervosa och kanske även ätstörning UNS, men det är fortfarande för tidigt att dra säkra slutsatser kring detta. Viss forskning tyder på att ätstörningar blir allt vanligare bland människor som tidigare inte förknippades med dessa sjukdomar, till exempel män och äldre kvinnor. Det finns också rapporter om ätstörningar (främst anorexi) bland barn som inte har kommit upp i puberteten.

Läs Mer

- Clinton & Norring (2002). Ätstörningar: Bakgrund och aktuella behandlingsmetoder. Stockholm: Natur & Kultur.
- Svenska Psykiatriska Föreningen (2005). Ätstörningar: Kliniska riktlinjer för utredning och behandling.
- Råstam & Gillberg (1989). Anorexia nervosa in a Swedish urban region: A population-based study. British Journal of Psychiatry, 155: 642-646.

Hitta på internet

- www.atstorning.se
- www.abkontakt.se
- www.tjejjonen.org
- www.1177.se

Om KÄTS

KÄTS är en övergripande verksamhet inom Stockholms läns landsting som stimulerar kunskapsutveckling kring vård och prevention av ätstörningar. Vi bedriver forskning och kvalitetssäkring av ätstörningsvård och arbetar med att sammanställa och sprida information som kan vara till nytta för behandlare, patienter och anhöriga.

Om våra Informationsblad

KÄTS informationsblad försöker ge svar på några av de vanligaste frågorna som rör ätstörningar. I våra svar har vi försökt att sammanfatta det rådande kunskapsläget på ett så lätt begripligt sätt som möjligt. För att fördjupa sig och nyansera ämnen som vi behandlar vill vi gärna uppmuntra våra läsare att använda sig av de litteratur och internet tips har till varje ämne.